

Egyed-Gergely Júlia (ELTE TK):

Mérőkövek a legnagyobb hazai kutatási hálózat kutatásiadat-repozitálási gyakorlatában

A legnagyobb hazai tudományos kutatási hálózat intézményeiben folyamatosan keletkeznek kutatási adatok. A nagy és egyre gyorsabb ütemben növekedő mennyiségű, formailag és tartalmilag rendkívül diverz és legfőképpen rendkívül értékes adatvagyon tárolása, a hosszú távon is megőrzésre érdemes kutatási adatok kiválasztása és azok biztonságos megőrzése feladatot és kihívást jelent minden intézmény számára.

Egyes kutatóhelyek, mint például a Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont, a Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet vagy a Társadalomtudományi Kutatóközpont, az akkori korhoz és a nemzetközi trendekhez igazodva, már hosszú évekkel ezelőtt módszereket és irányelveket dolgoztak ki, illetve komoly infrastruktúrát fejlesztettek (mint a KRTK Adatbank, a Concorda Adatrepozitórium és a KDK Repozitórium) kutatási adataik megfelelő kezelésének és megőrzésének biztosítására.

2021 őszén az akkori ELKH vezetése támogatását adta egy, a SZTAKI, a TK és a Wigner FK szakmai együttműködésével kidolgozott, közös, interdiszciplináris adatrepozitórium létrehozására irányuló fejlesztési terv megvalósításához. Ennek eredményeként indult el az Adatrepozitórium Platform (ARP) fejlesztése, amely 2024 tavaszára készült el, és amely azóta a HUN-REN és a hazai felsőoktatási intézmények kutatócsoportjai és kutatói számára biztosít lehetőséget kutatási adataik biztonságos, digitális őrzésére illetve mások számára való elérhetővé tételére. Elindulása óta az ARP a hosszú távú, biztonságos működésre és fenntarthatóságra törekszik, ennek megteremtésén dolgozik technikai, szabályozási, humántámogatási és gazdasági szempontból is.

Az előadás két példán keresztül vizsgálja a repozitóriumi világ működését és fenntarthatósági kérdéseit. Bemutatja, milyen mérőköveken van túl, hol tart most, és milyen kihívások előtt áll ma a legnagyobb hazai intézményi diszciplináris repozitórium, a KDK Repozitórium, és a legnagyobb hazai interdiszciplináris adatrepozitórium, az ARP Adatrepozitórium. Mik a működés követelményei, a hosszú távú adattárolás biztosítékai és mik a működést nehezítő tényezők? Hogyan lehet megteremteni a szükséges feltételeket, és mit lehet tenni a kihívások kezelése érdekében? A prezentáció ezekre és hasonló kérdésekre keresi a válaszokat.